

Examenul de bacalaureat național 2014
Proba E. d)

Filosofie

Simulare

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TEMA

(30 bodov)

A. Napište na skúšobný list písmeno zodpovedajúce správnej odpovedi, pre každú z nasledovných situácií. Len jedna z možných odpovedí je správna.

1. Človek je považovaný za axiologický subjekt, za nositeľa a tvorca hodnôt v:
  - a. morálnej filozofii
  - b. teórie poznania
  - c. metafyziky
  - d. sociálnej a politickej filozofii
2. Sloboda vôle predstavuje:
  - a. prejav absolútnej slobody ľudskej bytosti
  - b. slobodu človeka vybrať si z viacerých možností
  - c. slobodu jedinca vyznávať hociktoré náboženstvo
  - d. slobodu človeka nepodrobiť sa nespravodlivým zákonom
3. Idea podľa ktorej šťastie možno dosiahnuť prostredníctvom racionálnej činnosti duše, zhodnou so statočnosťou, je špecifická etiky:
  - a. utilitaristickej
  - b. eudaimonistickej
  - c. hedonistickej
  - d. deontologickej
4. Procedurálna spravodlivosť sa vzťahuje na:
  - a. nápravu nespravodlivostí a odmenenie toho, kto bol poškodený
  - b. prerozdelenie statkov a povinností, výhod a nevýhod
  - c. rozdelenie statkov, povinností a výhod podľa zásluh
  - d. rešpektovanie a spravodlivé aplikovanie zákonov a vykonanie spravodlivosti
5. Z teleologickej perspektívy, morálna hodnota určitej činnosti je posudzovaná z hľadiska:
  - a. cieľa tejto
  - b. konkrétneho kontextu v ktorom sa prejavuje
  - c. akceptovaných morálnych noriem
  - d. vykonania povinnosti
6. Špecifickým problémom ktorým sa zaoberá aplikovaná etika je:
  - a. poznanie
  - b. ľudská národa, podstata
  - c. abort, potrat
  - d. ontológia

18 bodov

B. Odrazu so vznikom aplikovanej etiky v USA, v druhej polovici XX. storočia, bolo možné pozmenenie každodenného života podľa morálnych cieľov, zámerov a náhľadov, ktoré už nepatrili exkluzívne určitej intelektuálnej elite; každý človek, ako súčasť určitého spoločenského celku, získal právo racionálne vyhodnotiť prejavy reality.

1. Vymenujte tri charakteristiky aplikovanej etiky. **6 bodov**
2. Opíšte jedným konkrétnym príkladom vzťah medzi eutanáziou a slobodou voľby. **3 body**
3. Sformulujte afirmatívne filozofické tvrdenie, ktoré by dalo do súvťahnosti koncepty *občiansku uvedomelosť* a *zodpovednosť*. **3 body**

II. TÉMA (30 bodov)

Analyzujte nakrátko, z filozofickej perspektívy, problematiku *zmyslu života*, berúc do ohľadu nasledovné oporné body:

- menovať jedného filozofa, ktorý sa vo svojich prácach zaoberal a vyjadril k problematike *zmyslu života* **4 body**
- vysvetliť jednu filozofickú tézu/perspektívu, názor na *zmysel života* **10 bodov**
- uviesť konkrétny príklad situácie zo súčasnej spoločnosti a tak podporiť filozofickú tézu/perspektívu, náhľad, ktorú ste vysvetlili **6 bodov**
- sformulujte a vyjadríte jednu námietku, výhradu voči téze/perspektíve, náhľadu, ktorú ste práve vysvetlili **6 bodov**
- uveďte jeden vzťah, ktorý jestvuje medzi pojmami *ľudská náтура*, *podstata* a *zmysel života* **4 body**

III. TÉMA (30 bodov)

A. Je daný text:

Spravodlivosť, o ktorej je tu reč, je teda určitou proporciou, súladom, zatiaľ čo nespravodlivosť je tým, čo sa nachádza mimo proporcie, súladu, predpokladajúc z časti o niečo viac, či z druhej strany o niečo menej, než to čo prislúcha.

(Aristoteles, *Nikomachova etika*)

Vychádzajúc z daného textu:

1. Spresnite zmysel daný Aristotelom vzťahu, ktorý vzniká medzi spravodlivosťou a rovnosťou, rovnoprávnosťou. **4 body**
2. Uveďte jeden rozdiel jestvujúci medzi náhľadom Aristotela na spravodlivosť a iný filozofický náhľad na spravodlivosť a rovnosť, rovnoprávnosť, ktorého základnú tézu/ideu ste explicitne spresnili, vysvetlili. **6 bodov**
3. Vystihnite v rozsahu pol strany vzťah jestvujúci medzi pojmami *rovnosť*, *rovnoprávnosť* a *prerozdeľovanie podľa zásluhy*, použijúc uvedené pojmy v zmysle špecifickom Aristotelovej filozofii. **10 bodov**

B. Vediac, že človek je vyhodnocujúcou bytosťou, nositeľom a tvorcom hodnôt:

1. Argumentujte v prospech filozofickej idey/tézy predstavenej v uvedenom zadaní. **6 bodov**
2. Vyjadríte osobný názor ohľadom aktuálnosti filozofického názoru vyjadreného v zadaní. **4 body**